

Early grade learning: The role of teacher-child interaction and tutor-assisted intervention

Haytske Zijlstra, Universiteit van Amsterdam, november 2015, 169 pp.

In het eerste deel van haar proefschrift beschrijft Zijlstra leerlingpercepties van interpersoonlijk gedrag van leraren en het effect ervan op vroege rekenvaardigheden. Het tweede deel is gericht op het evalueren van een preventieve, geïndividualiseerde interventie ten behoeve van leesprestaties. De eerste studie werd uitgevoerd bij 828 kinderen uit groep 3 en 4 en liet zien dat het gedrag van leerkrachten beoordeeld door kinderen op duidelijkheid en nabijheid een duidelijk verband hadden met rekenprestaties: leerlingpercepties doen ertoe. De tweede studie onderzocht Bouw!, een computergestuurde tutor begeleidde interventie voor kinderen met een risico op leesproblemen (363 kinderen van wie 158 risicokinderen). De interventie startte in de tweede helft van groep 2 en duurde tot in groep 4 en was gericht op geïndividualiseerde oefeningen in voorbereidend lezen, aanvankelijk leren lezen en vloeiend leren lezen. Het gedrag van tutoren, ouders en kinderen is onderzocht met observaties. De interventie met Bouw! bij de 25% zwakste kinderen leverde een grote reductie op van kinderen met ernstige leesproblemen. Veel minder kinderen krijgen uiteindelijk de diagnose 'dyslexie'. Positieve effecten werden gevonden op andere leestests, maar ook waren er minder kinderen met een negatief academisch zelfbeeld. In een 'case series'-onderzoek zijn 'responders' vergeleken met 'non-responders' waarbij naar voren kwam dat responders pas gedurende de tweede helft van groep 3 anders begonnen te scoren dan non-responders, maar ook dat responders niet beter gingen presteren op relevante cogni-

tieve taken zoals fonologisch bewustzijn of serieel benoemen. Non-responders scoorden zwakker op sociaal-emotionele factoren en kregen uiteindelijk in meerderheid de diagnose dyslexie.

Neurodevelopmental outcome and behavior in children treated for congenital heart disease

Iemke Sarrechia, proefschrift Universiteit Gent, 2015, 201 pp.

Sterk verbeterde operatieve technieken zorgen ervoor dat veel kinderen met aangeboren hartafwijkingen (AHA) in leven blijven. Sarrechia heeft 94 AHA-kinderen in een cross-sectioneel design vergeleken met 94 gematchte controlekinderen. Daarbij is gekeken naar mogelijke verschillen bij milde of complexe aandoeningen, verschillende typen aandoeningen en naar effecten van operatietechnieken. Op schoolleeftijd (zes tot twaalf jaar) werd onderzoek gedaan naar intelligentie, een breed scala van cognitieve en emotionele aspecten, motoriek en gedragsaspecten met behulp van standaardtests en vragenlijsten. Hoewel er geen opvallende verschillen werden gevonden in intelligentie, bleken de AHA-kinderen toch op diverse functiegebieden slechter te presteren dan de controlekinderen, waarbij aandacht en taal, maar ook andere functies vaker tot problemen op school bleken te leiden, ook in de ogen van ouders. Effecten van de aard van de aandoening en operatieve ingreep bleken geen opvallende rol te spelen. Wellicht een verrassende bevinding, maar zeker ook belangrijk voor de begeleiding van kinderen met AHA.